

Rok akademicki:

2014/15

Jednostka prowadząca:

Instytut Historii WHiDK

Kierunek:

Turystyka historyczna

Poziom:

studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Geografia historyczna

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot kierunkowy

Przedmiot obieralny:

nie

Rok studiów, semestr:

rok I, semestr letni

Wymiar:

ćwiczenia: 30 godz.

Punkty ECTS:

ćwiczenia: 2

Forma zaliczenia:

ćwiczenia: zaliczenie z oceną

Prowadzący:

ćwiczenia: ks. prof. dr hab. Jan Szczepaniak;

Koordynator sylabusu:

ks. prof. dr hab. Jan Szczepaniak

Sylabus dostępny w ramach:

- [Geografia historyczna](#) [na kierunku:] [Turystyka historyczna](#) (Th), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, I rok, semestr letni

◦ [prowadzący ćwiczenia:30h/zo/2ECTS]: ks. prof. dr hab. Jan Szczepaniak;

Wymagania wstępne:

Wiadomości pozyskane w trakcie nauki geografii i historii w szkole średniej oraz w trakcie ćwiczeń z geografii fizycznej

Cele:

Podstawowym celem prowadzonych zajęć jest zaznajomienie słuchaczy z: (1.) procesem formowania się przedmiotu i zakresu dyscypliny, (2.) typach źródeł wykorzystywanych jako surowiec warsztatowy, (3.) zjawiskami historycznymi, którymi zajmują się geografowie (krajobraz naturalny, krajobraz osadniczy,

krajobraz polityczno-administracyjny, krajobraz gospodarczy, krajobraz wojskowy, krajobraz klęsk elementarnych).

Treści kształcenia:

W trakcie ćwiczeń zostaną: (1.) zaprezentowane podstawowe informacje na temat geografii historycznej, jako nauki pomocniczej historii, (2.) omówione metody badawcze (korzystanie z gotowych rezultatów uzyskanych przez inne nauki, (3.) ukazane dotychczasowe dokonania geografów historycznych (mapy i atlasy historyczne). Zagadnienia zostaną przedstawione w trakcie 15 jednostek tematycznych:

T_1. Definicja geografii historycznej i tradycja badań

T_2. Źródła do badań geograficzno-historycznych: źródła pisane i kartograficzne

T_3. Źródła do badań geograficzno-historycznych: źródła archeologiczne i onomastyczne

T_4. Dokumentacja graficzna

T_5. Krajobraz naturalny i kulturowy

T_6. Krajobraz historyczno-polityczny i wojskowy

T_7. Klęski elementarne i żywiołowe

T_8. Nauki wspomagające: archeologia i językoznawstwo

T_9. Nauki wspomagające: nauki przyrodnicze

T_10. Historyczne mapy Polski

T_11. Ziemie polskie w okresie prehistorycznym i w wiekach średnich (administracja państwowa i kościelna)

T_12. Ziemie polskie w okresie nowożytnym (administracja państwowa i kościelna)

T_13. Ziemie polskie w okresie niewoli narodowej (administracja państwowa i kościelna)

T_14. Ziemie polskie w latach 1918-1945 (administracja państwowa i kościelna)

T_15. Ziemie polskie po 1945 r. (administracja państwowa i kościelna)

Efekty kształcenia:

WIEDZA:

Ew_1. Zna podstawową terminologię związaną ze studiowanym kierunkiem (KT_W01).

Ew_2. Posiada podstawową wiedzę na temat geografii fizycznej, historycznej i turystycznej (KT_W05).

UMIEJĘTNOŚCI:

Eu_1. Potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i uogólniać informacje specyficzne i szczególnie istotne w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku (KT_U01).

Eu_2. Wykorzystuje zdobytą wiedzę do analizy konkretnych problemów w zakresie studiowanego kierunku (KT_U03).

KOMPETENCJA (POSTAWY):

Ek_1. Jest przygotowany do pełnienia ról społecznych i wykonywania zawodów związanych z przedmiotem kierunku (KT_K01).

Metody i narzędzia dydaktyczne:

Aby osiągnąć zamierzony efekt kształcenia planowane jest użycie następujących metod dydaktycznych:

M_1. podająca (wykład informacyjny, pogadanka);

M_2. problemowa (ćwiczenia problemowe);

M_3. aktywizująca (dyskusja dydaktyczna);

M_4. eksponująca (film oraz pokaz fotografii i dokumentów).

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

W trakcie semestru odbędą się trzy kolokwia sprawdzające podstawową wiedzę prezentowaną na zajęciach

(W_1). Na zakończenie semestru studenci przygotowują mapę historyczną (o treści zatwierdzonej przez prowadzącego) dotyczących wybranego rejonu geograficzno-historycznego (W_2).

Lektury podstawowe:

Atlas historyczny Polski, pod red. W. Czaplińskiego i T. Ładogórskiego, Warszawa 1970.

Buczek K., Dzieje kartografii polskiej od XV do XVIII wieku. Zarys analityczno-syntetyczny, Wrocław 1963.

Piotrowicz L., Atlas do historii starożytnej, Warszawa 1974.

Tyszkiewicz J., Geografia historyczna. Zarys problematyki, Warszawa 2014.

Wielki atlas historyczny, pod red. E. Olczak i J. Tazbir, Warszawa 2002.

Lektury uzupełniające:

Arnold S. Geografia historyczna Polski, Warszawa 1951.

Atlas historii Żydów polskich, pod red. W. Sienkiewicza, Warszawa 2010.

Badania z dziejów osadnictwa i toponimii, pod red. J. Janaczaka i T. Ładogórskiego, Wrocław 1978.

Bogdanowski J., Architektura obronna w krajobrazie Polski. Od Biskupina do Westerplatte, Warszawa 1996.

Buczek K., Ziemie polskie przed tysiącem lat, Wrocław 1960.

Bujak F., Studia geograficzno-historyczne, Warszawa 1925.

Eberhard P., Polska i jej granice. Z historii polskiej geografii politycznej, Lublin 2004.

Gędłek M., Atlas historyczny wojen polskich, Warszawa 2009.

Kondracki J. Geografia regionalna Polski, Warszawa 2000.

Konopska B., Polskie atlasy historyczne. Koncepcje i realizacje, Warszawa 1994. Kiełczewska-Zalewska, Geografia osadnictwa. Zarys problematyki, Warszawa 1972.

Reichan J., Woźniak K., Polskie atlasy dialektyczne i etnograficzne, Kraków 2004.

Wysiedlenia, wypędzenia i ucieczki 1939-1959. Atlas ziem polskich, pod red. W. Sienkiewicza i G. Gryciuka, Warszawa 2008.

Zborowski J., Wskazówki do zbierania nazw geograficznych, Warszawa-Kraków 1923.

Źródła historyczne wydobywane z ziemi, pod red. B. S. Suchodolskiego, Wrocław 2008.

Uwagi: